

- 1. Elanikkonnakaitse eesmärgid ja vajalikud tegevused on kokku lepitud juba 2018. aastal ehk riigil on elanikkonnakaitse plaan juba ammu olemas, kuid seni ei ole selle elluviimist rahastatud.**
- 2. Ukraina sõda näitab meile elanikkonnakaitse olulisust ja valitsus peab elanikkonnakaitse võimete kiiret arendamist prioriteediks.**
- 3. Valitsus otsustas 24.03.2022 eraldada elanikkonna kaitse ja sisejulgeoleku tugevduspaketi elluviimiseks siseministariumile 86 miljonit eurot.**

Elanikkonnakaitse kontseptsioon valmis 2018. aastal. Nii eelmises kui ka praeguses riigikaitse arengukavas on elanikkonnakaitse tegevused olnud pikaajaliste plaanidena sees, kuid rahastuseta.

Ukraina sõja kontekstis me näeme, kui oluline on kaitsta elanikke ja elanikke abistavaid reageerivate asutuste töötajaid (eelkõige päästjad, politseinikud, meedikud, vabatahtlikud).

See tähendab, et sõjaliste võimekuste kõrval on tähtis ka Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitsepolitsei ja Päästeameti valmisolek täita oma ülesandeid sõja korral.

ELANIKKONNAKAITSE PLAAN 2022–2023

- 1. Probleem elanike teadlikkusega:** Eesti elanikud ei ole saanud käitumisjuhiseid, mida tuleb teha sõjaohu või sõjategevuse korral riigis. Senised käitumisjuhised on keskendunud muudele kriisidele (elektrikatkestus, tormid jne).
Lahendus: selgitame Eesti elanikele, kuidas end sõjaohu puhul kaitsta – teavitustegevuse „Ole valmis“ terviklahendus (ca 1 mln eurot).
- 2. Probleem ohuteavitusega:** suuremates linnades puudub sireenidel põhinev ohuteavituse süsteem elanike hoiatamiseks.
Lahendus: loome sireenidel põhineva ohuteavituse süsteemi suurematesse linnadesse (4,6 mln eurot). Lisaks võtame kasutusele asukohapõhise mobiilse ohuteavituse süsteemi AKOS.
- 3. Probleem varjumisega:** puuduvad elanikkonnale mõeldud avalikud varjumiskohad.
Lahendus: valmistame ette avalikud varjumiskohad Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Narvas. Päästeamet sõlmib linnadega esmased kokkulepped. Võimalikud avalikud varjumiskohad on vaja kaardistada, üle kontrollida, tähistada ja avalikkust teavitada. Varjumisvõime arendamine järgnevatel aastatel eeldab Päästeametile ca 2 mln eurot püsirahastust aastas.
- 4. Probleem ulatusliku evakuatsiooniga:** olemas on ulatusliku evakuatsiooni plaan, kuid puuduvad evakuatsiooni varud.
Lahendus: loome võimekuse ulatuslikuks evakuatsiooniks, et vajadusel kiiresti toimetada inimesi ohutusse kohta (3,4 miljonit eurot). See tähendab varude loomist: 500 voodikohta, telklaagri püstitamise võimaluse suurendamist 300 inimese võrra ja 100 000 tekki. Lisaks uuendab Päästeamet koostöös omavalitsuste ja teiste asutustega ulatusliku evakuatsiooni plaani.
- 5. Probleem kriitiliste teenuste osutamisega sõja ajal:** kriitilised teenused (päästetöö, demineerimistöö, logistika) ei ole piisavalt toimepidevad, et tagada teenuste jätkumine sõjaolukorras.
Lahendus: suurendame Päästeameti varingupääste, demineerimise ja esmaabi võimeid, et päästjad suudaksid päästa inimesi ka rusude alt ning kustutada raketitabamuse saanud elurajoone (kokku ligi 8 miljonit eurot): varingupääste, medvõimed ja demineerimisreserv.
Suurendame päästevõrgustiku toimepidevust kriisiolukorras, sh sõjaajal (kokku 23,3 mln eurot). Sh hangitakse juurde keemiapääste varustust, vahuvaru, isikukaitsevarustust (hingamisteede kaitse, killuvestid ja kiivrid), logistikavarustust, välivoodideid, mobiilseid diiselmootorite tankurmahuteid; suurendatakse päästekomandode turvalisust, alternatiivsed sidevahendeid, põhiautode kriisivarustust ja reservi.
- 6. Probleem kohalikul tasandil kriisideks valmistumisega:** puudub riiklik toetusmeede omavalitsuse tasemel varude soetamiseks jm tegevusteks.
Lahendus: avame riikliku toetusmeetme omavalitsustele varude jm soetamiseks (2,21 miljonit eurot). Päästeamet nõustab ja koolitab kohalikke omavalitsusi kriisideks valmistumisel.

Päästmine rusude alt, Mõkolajiv 19. märts 2022 Allikas: Getty Images